

Testképek

Hanghíj

Ágicámmal mostanában, ha megszólalnánk, azzal egymást hallgattatnánk el. Legfeljebb pár mondatot civakodnánk arról, hogy most melyikünknek kéne befogni a száját.

Csöndben, szemközt ülünk az asztalnál. A szavakat, amiket neki címeznék a csukott számban formálom. Fel-le, előre-hátra mozog a nyelvem. Az alsó-és felsőfogsorom óvatosan el-elválik egymástól. A magánhangzóimat magamnak se tudom azonosítani.

Jár a fogam közt a nyelvem, időnként rá is harapok. Ilyenkor hátrarántom: a fogaim koccannak.

Ágica figyel a szemem, vagy a szám: nem nagy a távolság, alig látszik, ha egyikről a másikra viszi a tekintetét. Vajon melyikből olvas ki többet?

Amikor nem a szemét vizslatom, én is a szájára meredek: egyikből se olvasok ki semmit. A pislogástempója sem lesz gyorsabb, vagy lassabb.

Szavakat keresek a nyelvemhez, a szavakhoz betűket. Zárt ajakkal csak mássalhangzókat formálok: tisztára mintha héberül írnék a számban.

Ahogy az arcizmaim szüntelenül aprókat mozdulnak, nyálat pumpálnak a szájüregbe. Ezt zsebkendőbe köpöm óvatosan. Hogy Ágicának ne legyen feltűnő, az orromat is törlöm a kendő mögött.

A szót, amit a nyelvemhez találok ütemesen ismételve az agyban és a szájüregben. A szemem nem tudom, mennyire tükrözi az agyamat, Ágica mindenestre fürkészi a számmal együtt.

A mássalhangzókat talán leolvassa. Majd közé illeszti a magánhangzókat: akár a régi írástudók. Meglehet, hogy egyébként is ugyanazt formálja az agyában, mint én az enyémben: akkor könnyű dolga van, ráilleszti az ajkamra helyeztem is.

Járnak az arcizmok: a fogaim alatt időnként roppan a nyelvem. Törölgetem az orrom: eltakart arcomon nyitott az ajak, óvatosan nyálat csurgatok a zsebkendőbe.

Ágica szája feszes, szempillái kimérten záródnak és nyílnak.

Az l-, j-, n-, és k-hangzókat sorrendben formálom és ismétlem a szájüregben. A szóeleji „v” minduntalan lemarad, ahhoz kéne az ajkam. Ágica ezt a hangzót is hozzágondolhatja. Legfeljebb elírásnak nézi.

A zsebkendőmből apró cseppek csöpögnek a padlóra. Én hallom, talán Ágica is. Markolászom a nedves kendőt az asztal alatt. Próbálok olyan halkán, ahogy a zárt szavakat formálom. Az én fületem mindenestre mindkét hang megüti.

Ropog a nyelvem alatt a fogam, a fogam alatt a fogam. Arcomat takarja az átázott kendő: halkán beleköpök. Az arcizmok járnak: pattan a fogamon a fogam.

A kezemben a zsebkendő lükteti magát: cseppeket pumpál a padlóra.

Ágica szeme kerek, az ajkába harap. Kirántja a kendőt a kezemből.

Ágica mereven tartja a szemét, szája nyitott: sikít. Most mondanék neki valamit, legalább annyit, hogy kicsit megnyugtassam.

Nyelvet keresné a szavakhoz, a szájüregem nem találja. Nyitott ajkammal csak a magánhangzókat artikulálok.

Ágica kibontja a zsebkendőt: pumpál kezében a nyelvmaradványom. Drága Ágicám, majd ráilleszted a mássalhangzóimat!

Fejfél

Vajdai János, miután betöltötte a negyvenötöt, egyre sűrűbben akart megszabadulni fejének bal oldalától. Vajdainé ekkorra tanult meg amolyan istenesen sikítozni. Hangja férje balagájában istentelenül visszhangzott.

Vajdai élt a gyanúval, hogy lányuk jelenthette a mintát. „Amilyen a lánya, olyan lett az anyja!” – állapította meg keserűen. Julika lányuk ekkor már második éve nem élt velük. „Erzsikém Julika híján csöndesnek érezhette a házat!” Vajdai próbálta megtámasztani bal felől a koponyáját. Úgy érezte, felesége kívül-belül nyomja össze a csontot hangszálaival.

„Erzsike kint is, bent is!” Vajdai az éles zsivalyban a kinti Erzsikéjéből is kettőt látott. „Becsületére legyen mondván a bentinek, hogy nem rejti el magát a kinti mellett.” Úgy tetszett, hogy a két alak ajakmozgása kis eltolódással követi egymást. „Ahogy visszhangzik bent, úgy jelenik meg kint. Ha nem préselné a homlokom, még tetszene is a kánon!” Megütögette koponyáját bal felől. A visszhang-Erzsike szája minden ütésre megremegett.

Vajdai az idő múlásával kettő, majd három visszhang-Erzsikét is látni vélt maga előtt. „Mintha csak egyesével kelnének ki idebenn!” A szájuk egyforma késéssel követte a kinti Erzsike ajakmozgását. „Viszont egyre kevésbé remegnek meg.” Vajdai hiába próbálta fejét előbb az ökléhez, később a falhoz verni. Ha lehunyta a szemét, három száj még mindig rendületlenül szuggerálta őt.

„És jön lassan a negyedik is!” Vajdai rázta a fejét, hogy a test körvonalait elmossa. A visszhang-Erzsikéknek már kinti Erzsike sem kellett, hogy kiszabaduljanak a koponyából: akkor is sikoltoztak, ha Vajdainé zárva tartotta a száját. „Kinti Erzsikém, tán kezded megszeretni a csöndet? Nekem bezzeg lepetéztél a fejembe?!” – kérdezte Vajdai, bár a folyamatos hangzavarban a saját kérdéseire is alig tudott figyelni. „A saját gondolataimat se hallom.” – gondolta, pontosabban sejtette, hogy ezt gondolja. „A hanglárvák felfalják a balagámat!”

Ahogy a hanglárvák mind többen nyerték el szilárd, testi körvonalukat, Vajdai egyre kevésbé mozgatta a fejét. Egyhangúan ült az asztalnál, két oldalról támasztotta halántékát. A sikoltások elvesztették élüket: tompa, egyenletes zümmögésnek hallatszottak az agyban. Vajdai azt sem tudta eldönteni, hogy sejtések szintjén gondol-e még rájuk.

Egy éjjel kívülről érzett nyomást a fejtető közepén. Elengedte halántékát, lehorgasztotta a fejét. A nyomás egyenes vonalon haladt végig. Ahogy mind mélyebbre hatolt, egyre élesebbnek érződött. Vajdai lehunyta szemét. Amikor újra kinyitotta, csak egy Erzsikét látott maga előtt. Megtapogatta bal felől a fejét, de amennyire sejtetni tudott, világos volt számára, hogy mindhiába.

A biztosan kinti Erzsike jobb kezében tartotta férje üres koponyafelét. Szótlanul nézett Vajdaira. „Tán tényleg megszerette a csöndet. Vagy azt szerette meg, hogy én szeretem.” – lüktetett Vajdai agymaradványában. Elrántotta felesége kezéből a még meleg fejdarabot, és szorosán átölelte azt. „Ki tudja, Erzsikém, mikor fogsz megint ráunni a némaságra?” – erre a gondolatra Vajdai kissé megborzongott. Mély levegőt vett, és a karjai közé szorított, hiányos koponyaüregre meredt. Ringatni kezdte.

Pillanatnyilag megnyugtatta, hogy legalább a fél agya már teljesen kiürült.

Lábkád

Kapory Oszkáról tizenéves korára édesanyja kinevelte, hogy a lányok fenekét vagy melleit vizsgálja. A kis Oszkár figyelme így a lábakra korlátozódott. „A Sandal Zsuzsi mintha pálcikákon tipegne! Amolyan szépen formázottakon. Nem csámpáznak se ki, se be, két oldalról nyílegyenesen tartják a testet” – állapította meg. Már az ötvenes éveik is túl járt, mire Zsuzsistól megszerzte kedves pálcikáit.

„Megkoptak már, az igaz” – ingatta fejét Kapory, amikor végig vitte rajtuk combtól talpig a tekintetét. – „És vaskosabbak lettek, tisztára megcölöpösödtek. De a formájuk ugyanúgy zsuzsis maradt.” Nézte, ahogy elsétálnak előtte. „Több, mint ötven év. És se a combok, se a bokák nem súrolják egymást. A cölöpök feszesek és szigorúan párhuzamosak.” Kapory a szemének is alig tudott hinni. Hogy meggyőzze magát, minden lépését követte Zsuzsinak.

Bár a lábak egyenes mozgása mindig megragadta a tekintetét, Kapory mégis leginkább a fürdőkádban szerette őket tartani a többi testtartozékkal együtt. „Itt vannak a legjobb helyen” – bólintott, majd a Zsuzsi-arccra nézett. – „Nem kopnak, és bármikor bármilyen koszt le lehet róluk mosni.” Úgy tetszett neki, mintha fintort látna az arcon. „Zsuzsikám, mit mondjak: halványan már megkoptatta őket a visszer. És minél többet használod, csak annál jobban fognak kopni. Amit tudunk, úgy, amennyire, őrizzük meg hússzínűen.”

Kapory, hogy Zsuzsi fintorját csitítsa, mindennap sajátkezűleg mosta végig a testet. „De mint ha csak a cölöpök mosolyognának vissza!” – gondolta, majd szembe feküdt a kádban Zsuzsival. A kopott cölöpök közé tette a saját lábait. „Mosolyogjanak lábak vissza rájuk. Ha már a testtetőn nincs szimmetria, legalább a talapzaton legyen.”

A Kapory-testtető az idővel már csak a Zsuzsi-talapzatot sikálta. „Mit gürizzek fintorgásért?” A lábait mindig a Zsuzsi-cölöpök közt tartotta. „Jól érzik magukat egymás mellett” – hümmögött elégedetten, noha gyakran érezte, hogy saját talapzata kissé szégyelli magát. „Az én lábaim se nem pálcikák, se nem cölöpök, nem is lesznek azok. Inkább, mint egy fűz göcsörtjei!” Kapory lábai hosszú éveken át cipeltek százhusz kilós súlyt: nehezen lehetett rajtuk kibogarászni a húst a visszerrengetegen. „Szinte el is tűnt a fűz a göcsörtök közül.”

A kopott és az ütött-kopott talapzat napról-napra szorosabban tapadt egymáshoz. „Valamit tényleg szeretnek egymáson” – villant fel a Kapory-tetőben. A Kapory-göcsörtök óvatosan végig simították a Zsuzsi-cölöpöket. A zuhanyrózsából hideg víz zúdult rájuk: egymásra borultak. „Mosdatni sem lehet őket külön. Ijedtükben is egybeugranak.” Kapory a szemével a Zsuzsi-tetőt kereste. Ahogy ingatta a testét jobbra és balra, úgy érezte, mintha húznák a derekát. Hiába: sem a Zsuzsi-, sem a Kapory-talapzat nem engedett utat a tekintetének.

„A Zsuzsi-tető talán már ott sincs” – morfondírozott Kapory. „Megunta a lábait, vagy azok unták meg őt. Jóllehet, mindketten meglehetnek a másik nélkül.” A két göcsört ráfonódott a két cölöpre. Kapory húzódo dereka lassanként megcsavarodott. „A ütött-kopott láb imádja a kopottat, mert az még csak kopott. A kopott meg imádja, hogy imádják” – sziszegett, miközben próbálta testét kitekerni a derékspirálból. A göcsörtök alatt látni vélte a talapzathúsok mosolyát. Nehezen tudta eldönteni, melyiküké szélesebb. „A kopott imádja az ütött-kopottat, mert az már ütött-kopott.”

A göcsörtös cölöpök nagyot rándultak. Kapory szakadást érzett a derekában. A talapzatok két oldalról egy mosollyal szuggerálták a két testtetőt. „Mit szólsz, Zsuzsikám? A talapzataink ránk untak.” Kezével megkapaszkodott a kád szélében, és felhúzta a testtetőjét.

Kievickélt a kád mellé és a kezével megtámasztotta torzómaradványát. Lihegett, majd felnézett: a Zsuzsi-tető szemközt nagy pottyanással érkezett meg elé. Arcán két felől a füléig ért a fintor. Kapory rávigyorgott: „Szó se róla: a talapzatok tető nélkül is vidáman megtartják magukat.”

Szemszög

Karagoly Imrét, egykori ernyicsei lakost a ravatalra igyekeztek alkalomhoz illően összerakni. Végtag- és torzómaradványait a sínek mellől nagyjából százötven méteres hosszúságban gyűjtötték be, és amennyire tudták, a helyükre illesztették őket. Feje körvonalát az ütközőről lekapart koponya- és agymorzsalékokból mintázták meg. A nehezen azonosítható cafatokat masszába gyúrták, és a test hiányos üregeibe tömködték.

Karagoly a művelet végére temetésre kész emberformát öltött, noha teste helyenként egy húsból kevert gyurmafigurára hasonlított.

Egyetlen épen maradt testrésze, a jobb szeme még ekkor is kidülledt szemlencsével meredt előre. Utoljára talán a vonat elé, vagy éppen, hogy utána nézett. A hullaház munkatársai szokásuk szerint lefedték, nehogy az alkalomhoz illetlenül sokkolja a hozzátartozókat.

A kicsi szem minden bizonnyal szégyellte, hogy véletlenül egybenmaradt. Ép kezek híján kinyomatni sem tudta magát. A szemfedő alatt talán sírni is kezdett. A ravatalozóban ezt senki nem láthatta. A temetésen neki amúgy sem lett volna illendő könnyezni.